Europa-Parlamentet
2024-2029

VEDTAGNE TEKSTER

P10_TA(2026)0219

Kommissionens 2025-rapport om Bosnien-Hercegovina

Europa-Parlamentets beslutning af 17. juni 2026 om Kommissionens 2025-rapport om Bosnien-Hercegovina (2025/2251(INI))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til stabiliserings- og associeringsaftalen mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Bosnien-Hercegovina på den anden side[1], som trådte i kraft den 1. juni 2015,

– der henviser til den generelle rammeaftale for fred i Bosnien-Hercegovina, der blev paraferet i Dayton den 21. november 1995 og undertegnet i Paris den 14. december 1995 (Daytonfredsaftalen),

– der henviser til formandskabets konklusioner fra Det Europæiske Råds møde i København den 21.-22. juni 1993, hvor Københavnskriterierne blev fastlagt,

– der henviser til Bosnien-Hercegovinas ansøgning om EU-medlemskab, som blev indgivet den 15. februar 2016,

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 29. maj 2019 med titlen "Kommissionens udtalelse om Bosnien-Hercegovinas ansøgning om medlemskab af Den Europæiske Union" (COM(2019)0261),

– der henviser til Det Europæiske Råds konklusioner af 15. december 2022 om tildeling af status som EU-kandidatland til Bosnien-Hercegovina,

– der henviser til konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde den 22. marts 2024 og afgørelsen om at indlede tiltrædelsesforhandlinger med Bosnien-Hercegovina,

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1529 af 15. september 2021 om oprettelse af et

[1] EUT L 164 af 30.6.2015, s. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2015/997/oj.

instrument til førtiltrædelsesbistand (IPA III)[2],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1449 af 14. maj 2024 om oprettelse af reform- og vækstfaciliteten for Vestbalkan[3],

– der henviser til erklæringen fra topmødet mellem EU og Vestbalkan, der blev afholdt i Thessaloniki den 21. juni 2003,

– der henviser til Zagreberklæringen, som blev vedtaget på topmødet i Zagreb mellem EU og Vestbalkan den 6. maj 2020, og som på ny bekræftede de fælles prioriteter, herunder regionens europæiske perspektiv, demokratifremme, retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder samt behovet for inklusive politiske processer og gensidig forsoning,

– der henviser til erklæringen, der blev vedtaget den 17. december 2025 i Bruxelles på topmødet mellem EU og Vestbalkan,

– der henviser til formandskabets konklusioner af 16. december 2025 om udvidelse,

– der henviser til Berlinprocessen, som blev igangsat den 28. august 2014,

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 6. oktober 2020 med titlen "En økonomisk plan og investeringsplan for Vestbalkan" (COM(2020)0641),

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 8. november 2023 med titlen "Ny vækstplan for landene på Vestbalkan" (COM(2023)0691),

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 20. marts 2024 om førudvidelsesreformer og gennemgang af politikker (COM(2024)0146),

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 4. november 2025 med titlen "Meddelelse om EU's udvidelsesstrategi 2025" (COM(2025)0690) og til det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene med titlen "Bosnia and Herzegonia Report 2025" (Rapport for 2025 om Bosnien-Hercegovina) (SWD(2025)0751),

– der henviser til Kommissionens oversigt og landevurdering af 2. juni 2025 med fokus på Bosnien-Hercegovinas økonomiske reformprogram og til de fælles konklusioner af 13. maj 2025 fra den

---

2 EUT L 330 af 20.9.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.

3 EUT L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

økonomiske og finansielle dialog med regionale partnere,

– der henviser til det femte møde i Stabiliserings- og Associeringsrådet EU-Bosnien-Hercegovina den 19. juli 2023 og det ottende møde i Stabiliserings- og Associeringsudvalget EU-Bosnien-Hercegovina den 11. september 2025,

– der henviser til resultaterne af det syvende og ottende møde i Det Parlamentariske Stabiliserings- og Associeringsudvalg EU-Bosnien-Hercegovina, der blev afholdt henholdsvis den 17. og 18. september 2025 og den 11. og 12. marts 2026,

– der henviser til ekspertrapporten af 5. december 2019 om retsstatsspørgsmål i Bosnien-Hercegovina,

– der henviser til den 67. og 68. rapport fra Den Høje Repræsentant til FN's generalsekretær om gennemførelsen af fredsaftalen om Bosnien-Hercegovina af henholdsvis 6. maj 2025 og 31. oktober 2025,

– der henviser til FN's Sikkerhedsråds resolution 2795 (2025) af 31. oktober 2025, som forlænger mandatet for EU-styrken i Bosnien-Hercegovina (EUFOR) indtil den 31. oktober 2026,

– der henviser til FN's Generalforsamlings resolution 78/282 af 23. maj 2024 om udpegelse af den 11. juli til international dag for refleksion over og ihukommelse af folkedrabet i 1995 i Srebrenica,

– der henviser til Bosnien-Hercegovinas forfatning,

– der henviser til artikel 21 og 22 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,

– der henviser til UNESCO's resolutioner om retten til uddannelse på modersmålet,

– der henviser til sin henstilling af 17. januar 2024 til Rådet, Kommissionen og næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik om "forebyggende diplomatis rolle i håndteringen af frosne konflikter rundt om i verden - forspildte muligheder eller forandringer for fremtiden?",

– der henviser til sin beslutning af 11. marts 2026 om EU's udvidelsesstrategi[4],

– der henviser til sine tidligere beslutninger om Bosnien-Hercegovina,

– der henviser til forretningsordenens artikel 55,

---

4 Vedtagne tekster, P10_TA(2026)0077.

– der henviser til betænkning fra Udenrigsudvalget (A10-0165/2026),

A. der henviser til, at Bosnien-Hercegovina er et kandidatland, der stræber efter euro-atlantisk integration som en vej til varig fred, demokrati og langsigtet velstand; der henviser til, at 70 % af Bosnien-Hercegovinas borgere ifølge nylige meningsmålinger går ind for EU-medlemskab;

B. der henviser til, at Ruslands angrebskrig mod Ukraine har svækket sikkerhedssituationen i Europa og yderligere fremhævet den strategiske position, som landene på Vestbalkan har i den europæiske sikkerhedsarkitektur; der henviser til, at Bosnien-Hercegovina har tætte forbindelser med NATO,

C. der henviser til, at hvert kandidatland vurderes ud fra dets egen fortjeneste med hensyn til opfyldelsen af de fastlagte Københavnskriterier;

D. der henviser til, at udvidelsesprocessen er et fredsprojekt, der kræver et velfungerende, demokratisk og multietnisk Bosnien-Hercegovina, hvor alle borgere nyder lige rettigheder og muligheder; der henviser til, at de fortsatte blokeringer og den separatistiske retorik undergraver dette mål og hele landets europæiske perspektiv;

E. der henviser til, at de positive virkninger af udvidelse kan være særlig nyttige med hensyn til at hjælpe Bosnien-Hercegovina til at overvinde landets mangeårige interne udfordringer;

F. der henviser til, at EU fortsat er den vigtigste politiske og økonomiske partner for landene på Vestbalkan; der henviser til, at EU fortsat er Bosnien-Hercegovinas vigtigste handels- og investeringspartner;

G. der henviser til, at Bosnien-Hercegovina fortsat er under internationalt tilsyn, der er oprettet i henhold til Daytonfredsaftalen, som bragte aktive fjendtligheder til ophør og skabte et grundlag for fred i landet, og som fortsat udgør grundlaget for Bosnien-Hercegovinas institutionelle struktur og var tænkt som et værn for lighed mellem landets tre konstituerende folk;

H. der henviser til, at der for at beskytte og styrke den fred, der er opnået gennem Daytonfredsaftalen, og gøre det muligt for Bosnien-Hercegovina at blive et fuldt og velfungerende medlem af EU, er behov for at gå videre til næste fase af den forfatningsmæssige ordning efter Daytonfredsaftalen, som vil styrke enheden i dette multietniske land og give dets borgere alene de fulde rettigheder og det fulde ansvar for beslutningsprocessen;

I. der henviser til, at det i det strategiske kompas blev anført, at det af hensyn til sikkerhed og stabilitet er af særlig interesse at støtte

Bosnien-Hercegovinas suverænitet, enhed og territoriale integritet;

J. der henviser til, at Bosnien-Hercegovina er en multietnisk stat, på hvis territorium forskellige religioner og folkeslag har levet sammen i århundreder i et miljø præget af tolerance og gensidig respekt; der henviser til, at sproglig og kulturel mangfoldighed er et af EU's grundlæggende principper;

K. der henviser til, at Milorad Dodik i begyndelsen af februar 2026 besøgte USA og holdt møder med højtstående amerikanske embedsmænd; der henviser til, at flere medlemmer af Republika Srpska-enhedens administration blev fjernet fra USA's sanktionsliste; der henviser til, at Republika Srpska-enheden har engageret udenlandske lobbyvirksomheder, og at sådanne kontraktlige ordninger angiveligt har til formål at sikre international støtte til separatistiske mål vedrørende Republika Srpska-enhedens status i Bosnien-Hercegovina;

Vilje til EU-tiltrædelse

1. bekræfter på det kraftigste sin støtte til Bosnien-Hercegovinas tiltrædelse af EU på grundlag af enhed, suverænitet og territorial integritet; minder om, at fremskridt er meritbaserede og kræver gennemførelse af vedvarende og troværdige reformer for at leve op til Københavnskriterierne, beskytte demokratiske institutioner, garantere demokratiet, opretholde retsstatsprincippet, bekæmpe korruption og organiseret kriminalitet og sikre respekten for grundlæggende rettigheder og ikkeforskelsbehandling for alle borgere, herunder konstituerende folk, uanset etniske, religiøse eller andre tilhørsforhold;

2. bekræfter på ny Bosnien-Hercegovinas betydning for Vestbalkan; opfordrer Kommissionen til at mobilisere de nødvendige diplomatiske, politiske og kulturelle instrumenter for at styrke Bosnien-Hercegovinas strategiske partnerskaber med EU og støtte regional integration med fuld respekt for suverænitet og internationalt samarbejde;

3. understreger, at EU fortsat skal være både krævende og retfærdig i vurderingen af landets fremskridt i relation til kriterierne for tiltrædelse;

4. støtter Bosnien-Hercegovinas gradvise integration i udvalgte EU-politikker og -programmer forud for fuldt medlemskab på grundlag af fremskridt med reformer; mener, at en sådan gradvis integration giver håndgribelige fordele for borgerne i Bosnien-Hercegovina, styrker deres tillid til tiltrædelsesprocessen og skaber en selvforstærkende udvikling mod fuldt medlemskab;

5. opfordrer indtrængende Bosnien-Hercegovinas politiske ledere til at forny og på ny at bekræfte deres engagement i det strategiske mål

om EU-tiltrædelse og gennemføre de længe ventede nødvendige reformer og skridt, som Kommissionen har fastsat, på en troværdig, grundig og rettidig måde uden yderligere forsinkelse eller politisk obstruktion, samtidig med at det sikres, at tiltrædelsesbestræbelserne bidrager til politisk samhørighed og ikke forværrer den interne splittelse, med henblik på at indlede tiltrædelsesforhandlinger, når de nødvendige forudsætninger er opfyldt på troværdig vis;

6. opfordrer til, at der sættes en stopper for obstruktionisme, politisk motiveret anvendelse af det såkaldte enhedsveto, kontraproduktiv retorik og splittende taktik, der hindrer fremskridt og afleder opmærksomheden fra EU-relaterede reformer; opfordrer alle ledere til at engagere sig konstruktivt for at opfylde borgernes forhåbninger og komme ud af dødvandet; understreger, at fremskridt med Bosnien-Hercegovinas tiltrædelse i sidste ende afhænger af myndighedernes politiske vilje og ejerskab på alle forvaltningsniveauer; minder om, at Bosnien-Hercegovinas politiske aktører tidligere har vist deres evne til at nå til enighed og gennemføre vigtige reformer;

7. fremhæver Bosnien-Hercegovinas parlamentariske forsamlings centrale rolle i tiltrædelsesprocessen; opfordrer det til at prioritere EU-relaterede reformer og indgå i en konstruktiv dialog for at sikre en effektiv, uhindret lovgivningsproces; er dybt chokeret og bekymret over den politisk motiverede obstruktion og de gentagne blokeringer, der i væsentlig grad har hindret funktionen af den statslige lovgivende forsamling og forsinket vedtagelsen af EU-lovgivning; opfordrer til at vedtage loven om det høje domstols- og anklageråd i Bosnien-Hercegovina og loven om domstole, under behørig hensyntagen til Venedigkommissionens henstillinger og efter en meningsfuld og inklusiv offentlig høringsproces samt i tråd med europæiske standarder;

8. understreger, at centrale reformer, der påvirker statslige institutioners funktion, uafhængighed og kompetencer, ikke må hastes igennem eller instrumentaliseres politisk i kandidatlande med komplekse forfatningsmæssige ordninger såsom Bosnien-Hercegovina; understreger, at fremskyndede procedurer eller pres for at overholde politiske tidsfrister ikke må bringe den juridiske kvalitet, den institutionelle integritet eller den forfatningsmæssige magtfordeling i fare; påpeger, at reformer, der mindsker centrale institutioners effektivitet, ikke kan betragtes som fremskridt på vejen mod EU-medlemskab;

9. opfordrer Bosnien-Hercegovinas ministerråd til straks at udpege en chefforhandler for Bosnien-Hercegovinas EU-tiltrædelsesforhandlinger i overensstemmelse med de seneste afgørelser fra Bosnien-Hercegovinas forfatningsdomstol og under fuld hensyntagen til Bosnien-Hercegovinas forfatningsmæssige

kompetencer og retsorden; opfordrer Bosnien-Hercegovinas myndigheder til at koordinere på alle niveauer med henblik på harmoniseret tilpasning til gældende EU-ret;

10. opfordrer Bosnien-Hercegovina til inden etableringen af den nationale ramme for EU-tiltrædelsesforhandlingerne at revidere afgørelsen om systemet til koordinering af den europæiske integrationsproces for at sikre et mere funktionelt, effektivt, gennemsigtigt og ansvarligt system, herunder gennem tilpasning af stemmerettigheder til forfatningsmæssige kompetencer, indførelse af ansvarlighedsmekanismer og klare kriterier for udnævnelser samt vedtagelse af det nationale program for overtagelse af gældende EU-ret eller et tilsvarende integrationsprogram som en køreplan for tiltrædelsesprocessen;

11. opfordrer myndighederne i Bosnien-Hercegovina til at sikre, at etableringen af den nationale ramme EU-tiltrædelsesforhandlinger er gennemsigtig og inklusiv med meningsfulde mekanismer for dialog med civilsamfundet og arbejdsmarkedets parter;

12. beklager den fortsatte forekomst af politisk splittelse, hadefuld tale, herunder tilskyndelse til etnisk, religiøs og racemæssig intolerance, benægtelse af folkedrab og andre krigsforbrydelser, forherligelse af krigsforbrydere, løsrivelsesbestræbelser fra Republika Srpska-enhedens ledelses side og erobring af staten, som årtier efter krigen undergraver offentlighedens tillid, fremskynder hjerneflugt og lammer landet;

13. bemærker beslutningerne fra Republika Srpska-enhedens forsamling om at ophæve love, som Bosnien-Hercegovinas forfatningsdomstol har fundet forfatningsstridige; fordømmer den fortsatte opildnende og nedsættende retorik og de løsrivelsespolitikker, der føres af Republika Srpska-enhedens formelle ledelse og de facto-ledelse, embedsmænds fjendtlige adfærd over for højtstående embedsmænd, civilsamfundsorganisationer, den politiske opposition og andre uafhængige stemmer i samfundet samt fejringen af den såkaldte Republika Srpska-dag, som svækker Bosnien-Hercegovina og underminerer landets vej mod tiltrædelse og er en direkte overtrædelse af Daytonfredsaftalen;

14. fordømmer Republika Srpska-enhedens myndigheders fortsatte samarbejde med russiske embedsmænd og sanktionerede enheder, hvilket fremhæver risiciene for Bosnien-Hercegovinas sikkerhed og stabilitet; opfordrer indtrængende alle politiske aktører i Republika Srpska-enheden til at engagere sig konstruktivt i de statslige institutioner og prioritere de reformer, der er nødvendige for Bosnien-Hercegovinas vej mod EU; fordømmer på det kraftigste enhver lobbyindsats fra Republika Srpska-enhedens regering, der har til formål at sikre international støtte til dens løsrivelse eller anfægte den højtstående repræsentants mandat, da sådanne

handlinger er i direkte strid med Bosnien-Hercegovinas forfatning og i modstrid med landets suverænitet, territoriale integritet og vej mod EU;

15. opfordrer Rådet og Kommissionen til at overveje alle tilgængelige værktøjer, herunder målrettede restriktive foranstaltninger i henhold til EU's eksisterende sanktionsramme for Bosnien-Hercegovina og dens successive forlængelser, over for enkeltpersoner, der er ansvarlige for alvorlig og vedvarende obstruktion af demokratiske institutioner, reformprocessen, den territoriale integritet og processen med integration med EU; understreger, at sådanne foranstaltninger skal være forholdsmæssige, reversible og udformet på en sådan måde, at de ikke påvirker befolkningen;

16. opfordrer Kommissionen til at øge sit engagement på stedet med henblik på at fremme dialog, opbygge tillid og fremme regional integration;

17. glæder sig over Bosnien-Hercegovinas fortsatte fulde formelle tilpasning til EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, herunder sanktioner som følge af Ruslands angrebskrig mod Ukraine, og opfordrer indtrængende til en effektiv gennemførelse og håndhævelse af sanktionerne fra alle politiske aktørers side; glæder sig over Bosnien-Hercegovinas fortsatte deltagelse i EU's krisestyring og operationer;

18. glæder sig over Bosnien-Hercegovinas ministerråds enstemmige vedtagelse af Bosnien-Hercegovinas reformprogram for 2025 og glæder sig over Bosnien-Hercegovinas fortsatte engagement inden for rammerne af NATO's Partnerskab for Fred; opfordrer landets institutioner til fortsat at gennemføre de prioriteter og forpligtelser, der følger af dette samarbejde, med henblik på at styrke den institutionelle kapacitet, sikkerhedssamarbejdet og den euro-atlantiske integration og styrke landes forsvarsberedskab;

19. gentager sin støtte til Den Høje Repræsentants Kontor og den EU-ledede styrkes (EUFOR's) operation Althea og anerkender, samtidig med at det beklager Bosnien-Hercegovinas fortsatte afhængighed af disse institutioner, deres afgørende rolle med hensyn til at sikre fred og stabilitet i Bosnien-Hercegovina og regionen og støtter deres mandater, indtil der er indført ansvarlighedsstrukturer på nationalt plan; beklager, at det fortsat er nødvendigt at forny EUFOR Altheas mandat over 30 år efter Daytonfredsaftalen, og opfordrer Bosnien-Hercegovina til at opfylde det længe ventede tilsagn i henhold til 5+2-dagsordenen om at bane vejen for at bringe det internationale tilsyn til ophør; opfordrer alle kvalificerede medlemsstater til at øge deres deltagelse i EU's fredsbevarende missioner såsom EUFOR's operation Althea i Bosnien-Hercegovina; understreger betydningen af at opretholde passende styrkeniveauer og situationsbevidsthed, herunder overvågning af det skiftende politiske og

sikkerhedsmæssige miljø; understreger, at missionen fortsat er en vigtig stabiliserende faktor i landet;

20. beklager den højtstående repræsentant Christian Schmidts tilbagetræden og understreger, at enhver fremtidig overgang, når det gælder Den Høje Repræsentants Kontor, bør være baseret på fuld respekt for Bosnien-Hercegovinas forfatningsmæssige orden, suverænitet og territoriale integritet, samtidig med at der ydes støtte til større lokalt ejerskab og institutionelt ansvar for at gøre fremskridt på landets vej mod EU; understreger, at enhver fremtidig højtstående repræsentant i lyset af EU's betydelige finansielle bidrag bør udnævnes fra en EU-medlemsstat og bør fungere på grundlag af en klar køreplan hen imod en gradvis lukning af Den Høje Repræsentants Kontor og overførsel af ansvarsområder til EU's særlige repræsentant; understreger, at en sådan tilbagetræden ikke må være knyttet til eller betinget af ophævelse af lovgivning, der er vedtaget som reaktion på separatistiske handlinger eller forfatningsstridige foranstaltninger, der fremmes af Milorad Dodik;

21. er fortsat bekymret over ondsindet desinformation og udenlandsk indblanding fra aktører fra tredjelande i Bosnien-Hercegovina, som har til formål at lægge kimen til splid, vold, spændinger mellem etniske grupper og destabilisere Bosnien-Hercegovina og dets vej mod tiltrædelse; er særlig bekymret over de fortsatte desinformationsoperationer, der kommer fra Rusland og Serbien og er rettet mod Vestbalkan generelt, og som også fremmes af indenlandske aktører samt i mindre grad fra Tyrkiet, Iran og andre Golfstater; udtrykker også bekymring over Kinas voksende økonomiske og politiske indflydelse i regionen, navnlig gennem strategisk infrastruktur og långivning; opfordrer Bosnien-Hercegovina til at tage afgørende skridt til at imødegå disse trusler og styrke samfundets modstandsdygtighed, herunder ved at arbejde hen imod tilpasning til forordningen om digitale tjenester[5], og til at udvikle strategier, kapaciteter og koordineringsmekanismer til at reagere på valgrelaterede og andre risici i det digitale informationsrum i overensstemmelse med målene for det europæiske demokratiskjold; opfordrer Bosnien-Hercegovina til at videreudvikle og gennemføre omfattende og inklusive mediekendskabsinitiativer i hele uddannelsessystemet;

22. understreger betydningen af strategisk kommunikation om fordelene ved EU-medlemskab; opfordrer Tjenesten for EU's Optræden Udadtil og EU-delegationen i Bosnien-Hercegovina til at intensivere indsatsen i denne henseende og til at styrke EU-finansierede

---

[5] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/2065 af 19. oktober 2022 om et indre marked for digitale tjenester og om ændring af direktiv 2000/31/EF (forordning om digitale tjenester) (EUT L 277 af 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

bistandsforanstaltninger til støtte for demokratisk modstandsdygtighed og informationsintegritet; fremhæver civilsamfundsorganisationernes afgørende rolle med hensyn til at fremme en direkte offentlig debat om EU-integration, bekæmpe desinformation og fremme en informeret offentlig debat og opfordrer Kommissionen og EU's medlemsstater til at inddrage dem i den strategiske kommunikationsindsats;

23. minder om, at sikkerhed og stabilitet i hele Vestbalkan stadig ikke er givet, og at der er risiko for potentiel afsmitning fra den nuværende forværring af den europæiske sikkerhedssituation; understreger behovet for en proaktiv bekæmpelse af ondsindede aktørers propaganda i regionen, som har til formål at undergrave EU's interesser og værdier;

24. glæder sig over Bosnien-Hercegovinas engagement i Det Parlamentariske Stabiliserings- og Associeringsudvalg EU-Bosnien-Hercegovina med henblik på at opfylde en af de 14 nøgleprioriteter, som Kommissionen har fastsat;

25. opfordrer Kommissionen og Bosnien-Hercegovinas ministerråd til at overholde Rådets afgørelse (EU) 2015/1900 af 5. oktober 2015[6] fuldt ud, navnlig bestemmelserne om sammensætning og repræsentation af medlemmer af Stabiliserings- og Associeringsudvalget, og til at sikre en fuldstændig og effektiv gennemførelse heraf i praksis;

Demokrati og retsstatsprincippet

26. beklager det forhold, at Bosnien-Hercegovinas politiske aktører stadig ikke har vedtaget de nødvendige forfatnings- og valgreformer for at sikre, at alle borgere kan udøve deres politiske rettigheder på lige fod; gentager sin opfordring til Bosnien-Hercegovina om at tilpasse sig den europæiske menneskerettighedskonvention og gennemføre relevante afgørelser fra Bosnien-Hercegovinas forfatningsdomstol og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol for at fjerne al ulighed og forskelsbehandling; opfordrer indtrængende alle politiske myndigheder og institutionelle repræsentanter til at arbejde på at indføre de nødvendige ændringer gennem ægte dialog, en inklusiv proces og omfattende høringer af borgerne, civilsamfundet, uafhængige eksperter og alle relevante interessenter i landet for at muliggøre en holdbar omdannelse af Daytonfredsaftalen til en forfatning, der er i fuld overensstemmelse

---

6 Rådets afgørelse (EU) 2015/1900 af 5. oktober 2015 om den holdning, der skal indtages på Den Europæiske Unions vegne i det stabiliserings- og associeringsråd, der er oprettet ved stabiliserings- og associeringsaftalen mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Bosnien-Hercegovina på den anden side, for så vidt angår stabiliserings- og associeringsrådets afgørelse om vedtagelse af dets forretningsorden (EUT L 277 af 22.10.2015, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/1900/oj).

med europæiske standarder og principper, med henblik på at sikre et funktionsdygtigt, ansvarligt og repræsentativt forvaltningssystem, der er folkeligt legitimt; gentager, at en valgreform ikke må øge eller cementere etniske splittelser;

27. opfordrer indtrængende Bosnien-Hercegovinas myndigheder til uden yderligere forsinkelse at gennemføre internationale henstillinger for at styrke valgprocessens integritet, troværdighed og gennemsigtighed, herunder i fasen forud for valget, navnlig med hensyn til finansiering af partier og valgkampagner, politisk reklame og politiske kampagner, sikkerhedsforanstaltninger mod manipulation og desinformation i information, der formidles til offentligheden, partiregistrering, foranstaltninger til at sikre ligestilling mellem kønnene og bestemmelser vedrørende moderne valgteknologier såsom biometrisk vælgeridentifikation og screening af stemmesedler; opfordrer til bæredygtig finansiering af den centrale valgkommission;

28. opfordrer Bosnien-Hercegovinas myndigheder til at sikre politisk uafhængig udnævnelse og effektiv kontrol af valgbestyrelsers formænd og næstformænd og til at forhindre omgåelse af reglerne om upartisk ledelse af valgbestyrelser, til regelmæssigt at revidere vælgerregistre og uregelmæssigheder i valgdeltagelsen og til at sikre rettidig efterforskning og effektiv sanktionering af valgsvindel, herunder identitetstyveri, forfalskede underskrifter og usandsynlige valgdeltagelsesmønstre samt afbalanceret mediedækning og effektivt tilsyn med public service-radio- og tv-virksomheder under valgkampe;

29. understreger, at selv om decentralisering er forenelig med EU-medlemskab, er Bosnien-Hercegovina nødt til at tilpasse sin forfatningsmæssige ramme til EU's standarder, afgørelser fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og Bosnien-Hercegovinas forfatningsdomstol og sikre, at dets institutioner fungerer effektivt med henblik på fuldt ud at påtage sig forpligtelserne ved EU-medlemskab og sikre gavn for alle borgere, herunder gennem større retssikkerhed i forbindelse med kompetencefordelingen, effektiv kapacitet på nationalt plan til at koordinere, vedtage, gennemføre og håndhæve gældende EU-ret, og institutionelle ordninger, der kan forhindre vedvarende blokeringer og misbrug af vetomekanismer;

30. opfordrer indtrængende alle myndigheder, navnlig Republika Srpska-enheden, til at respektere og gennemføre afgørelser truffet af Bosnien-Hercegovinas forfatningsdomstol og opretholde den forfatningsmæssige orden og til straks at udnævne de manglende dommere fra Republika Srpska-enheden til Bosnien-Hercegovinas forfatningsdomstol;

31. understreger, at retsstatsprincippet spiller en central rolle i den demokratiske omstilling; opfordrer til en hurtig reform af

retsvæsenet for at styrke retsvæsenets uafhængighed, professionalisme, ansvarlighed og effektivitet, herunder gennem en retlig ramme, der styrker det høje domstols- og anklageråds integritet, uafhængighed, finansielle stabilitet og funktion og gennemsigtighed, fastsætter garantier for udnævnelser, interessekonflikter, formue- og interesseerklæringer og mandatgrænser; understreger, at alle udnævnelser af dommere i Bosnien-Hercegovina bør være baseret på fortjeneste, kompetence og faglige kvalifikationer;

32. bemærker med bekymring de begrænsede fremskridt, der er gjort med hensyn til at bekæmpe udbredt korruption og stigende tegn på erobring af staten ("state capture"), som er et strukturelt problem, der er dybt rodfæstet i landets meget komplekse forvaltningssystem baseret på etnicitet; opfordrer indtrængende de politiske myndigheder til at træffe øjeblikkelige og konkrete foranstaltninger på stats- og enhedsniveau og til at styrke samarbejdet mellem korruptionsbekæmpende organer, politiet og anklagemyndigheden med henblik på at bekæmpe korruption og erobring af staten mere effektivt og således genoprette offentlighedens tillid og vende hjerneflugten; opfordrer til en uafhængig og gennemsigtig retslig opfølgning med beskyttelse af retsvæsenet mod politisk indblanding, intimidering eller selektiv håndhævelse;

33. opfordrer alle forvaltningsniveauer i Bosnien-Hercegovina til at tilpasse deres retlige og institutionelle rammer for beskyttelse af whistleblowere til den relevante gældende EU-ret og til at håndhæve dem fuldt ud i praksis; opfordrer endvidere myndighederne på alle niveauer til at sikre en professionel, rettighedsbaseret og ikkeintimiderende behandling af indberettende personer, herunder gennem systematisk uddannelse og oplysning af offentligt ansatte, der modtager og behandler indberetninger, for at forhindre praksis, der undergraver tilliden til indberetningsmekanismerne, herunder tvivl om whistlebloweres motiver; opfordrer indtrængende Bosnien-Hercegovinas myndigheder på alle niveauer til at forbedre og fuldt ud håndhæve reglerne om interessekonflikter;

34. opfordrer Bosnien-Hercegovina til at afhjælpe systemiske mangler i bekæmpelsen af organiseret kriminalitet ved at forbedre det operationelle samarbejde mellem statens og enhedernes retshåndhævelsesorganer, deres efterforskningskapacitet og efterforskninger samt beslaglæggelse og konfiskation af aktiver, og ved at håndtere ubehørig politisk indflydelse; glæder sig over de håndhævelsesoperationer, der støttes af Europol; er bekymret over de politiske og retlige systemers sårbarhed over for kriminel infiltration;

35. opfordrer indtrængende Bosnien-Hercegovina til at afhjælpe mangler i sine rammer for bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme for at undgå grålistning, herunder ved at

vedtage de vedtægter, der er nødvendige for en effektiv gennemførelse af loven, og ved hurtigt at oprette registre over reelt ejerskab for juridiske personer, navnlig ved at sikre, at enhederne og Brčko-distriktet træffer øjeblikkelige foranstaltninger i overensstemmelse med gældende EU-ret og Moneyval-henstillingerne;

36. opfordrer Bosnien-Hercegovina til at tilpasse sig EU's visumpolitik og til at anvende yderligere sikkerhedsforanstaltninger i mellemtiden; opfordrer endvidere Bosnien-Hercegovina til at forbedre sin grænsesikkerhed og migrationsstyring i fuld overensstemmelse med menneskerettighedsstandarderne og folkeretten;

37. opfordrer til en stærk og effektiv offentlig forvaltning og en professionel og afpolitiseret offentlig tjeneste med meritbaserede udnævnelser for at styrke kapaciteten for reformkoordinatorer på enhedsniveau og på lokalt plan, hvor borgerne har deres første kontaktpunkt, og landsdækkende politisk koordinering og digitalisering af den offentlige forvaltning for at mindske politisering og ineffektivitet;

38. understreger behovet for en yderligere indsats for at gennemføre reformer af forvaltningen af de offentlige finanser og den offentlige forvaltning samt for at håndtere de fortsatte begrænsninger af den administrative kapacitet gennem vedvarende EU-investeringer i kapacitetsudvikling af høj kvalitet og videndelingsrammer baseret på eksisterende modeller for god praksis fra EU-partnere og internationale partnere; opfordrer myndighederne på alle niveauer i Bosnien-Hercegovina, navnlig den udøvende magt, til at sikre gennemsigtighed og offentlig adgang til informationer i alle faser af beslutningstagningen, herunder gennem rettidig offentliggørelse af udkast til retsakter og relaterede dokumenter samt sammenligningstabeller om tilpasning til gældende EU-ret og gennem en meningsfuld offentlig høring i overensstemmelse med europæiske standarder for åben forvaltning og ansvarlighed;

39. understreger den afgørende rolle, som civilsamfundsorganisationerne spiller i udvidelsesprocessen, i at fremme demokrati og pluralisme og for at fremme god regeringsførelse og sociale fremskridt; understreger, at en meningsfuld, struktureret og kontinuerlig deltagelse af civilsamfundsorganisationer med dokumenterede resultater og sektorspecifik ekspertise bør sikres i alle faser af tiltrædelsesprocessen; opfordrer myndighederne på alle niveauer i Bosnien-Hercegovina til at styrke gennemsigtigheden, ansvarligheden og integriteten af offentlig finansiering til civilsamfundsorganisationer, herunder gennem obligatoriske offentlige indkaldelser, klare og målbare tildelingskriterier, proaktiv offentliggørelse af data om støttemodtagere og tildelte midler,

oprettelse af offentlige registre over tilskud og garantier mod interessekonflikter, politisk indflydelse og misbrug af midler til partipolitiske eller kampagnerelaterede formål; opfordrer myndighederne i Bosnien-Hercegovina og Kommissionen til at sikre en øget, gennemsigtig og bæredygtig finansiering til civilsamfundet, herunder initiativer, der har til formål at overvinde samfundsmæssige skel, fremme forsoning og styrke dialogen mellem etniske grupper;

Grundlæggende friheds- og menneskerettigheder

40. understreger, at frie og pluralistiske medier understøtter demokratiet; er foruroliget over den vedvarende mangel på finansiering af Bosnien-Hercegovinas offentlige radio- og TV-virksomhed; opfordrer de kompetente myndigheder til at håndhæve de endelige retsafgørelser, der er afsagt i Banja Luka vedrørende den offentlige radio- og TV-virksomhed RTRS's gæld til BHRT, og gentager sin opfordring til Bosnien-Hercegovinas parlamentariske forsamling om at vedtage en bæredygtig langsigtet retlig ramme til finansieringen af alle tre offentlige radio- og TV-virksomheder, samtidig med at gennemsigtighed af medieejerskab sikres; minder om, at den offentlige radio- og TV-virksomhed spillede en central rolle i Bosnien-Hercegovina som et redskab til at forene landet efter krigen; opfordrer til, at levering og udsendelse af programmer sker på Bosnien-Hercegovinas officielle sprog;

41. beklager forværringen af situationen med hensyn til mediefrihed i landet; opfordrer Bosnien-Hercegovina til at beskytte offentlige medier mod politisk indflydelse, til at tilpasse love på enhedsniveau til de statslige love og til at indføre regler om gennemsigtighed med hensyn til medieejerskab og offentlig reklame; opfordrer indtrængende Bosnien-Hercegovina til at fremskynde vedtagelsen af loven om elektronisk kommunikation i overensstemmelse med forordningen om digitale tjenester og den europæiske forordning om mediefrihed[7]; fordømmer den fortsatte spredning af russisk desinformation i Republika Srpska-enheden;

42. fordømmer på det kraftigste angreb, trusler, intimidering, politisk pres, genindførelse og anvendelse af strafferetlige injuriebestemmelser og strategiske retssager mod offentligt engagement (SLAPP) mod journalister, mediefolk og andre menneskerettighedsforkæmpere og -aktivister, navnlig fra højtstående politiske personers og andre magtfulde aktørers side; opfordrer indtrængende Bosnien-Hercegovina til at anvende en nultolerancepolitik og sikre, at alvorligheden af sådanne sager ikke

---

[7] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1083 af 11. april 2024 om oprettelse af en fælles ramme for medietjenester i det indre marked og om ændring af direktiv 2010/13/EU (den europæiske forordning om mediefrihed) (EUT L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

nedtones; opfordrer myndighederne til at vedtage en retlig ramme for effektiv beskyttelse mod SLAPP; opfordrer Bosnien-Hercegovina til at garantere journalisters frihed og sikkerhed og til at håndtere bestræbelserne på at begrænse den frie udøvelse af deres aktiviteter; fordømmer også angreb på medlemmer af Europa-Parlamentet, EU-kommissærer, EU-tjenestemænd og Den Høje Repræsentants Kontor;

43. opfordrer Bosnien-Hercegovina til at harmonisere de retlige og politiske rammer for ytringsfrihed og hadefuld tale på alle forvaltningsniveauer i fuld overensstemmelse med europæiske og internationale menneskerettighedsstandarder med henblik på at sikre en passende balance mellem beskyttelse af ytringsfriheden og forebyggelse og retsforfølgning af hadefuld tale, herunder ved at afhjælpe eksisterende mangler i Føderationen Bosnien-Hercegovinas retlige rammer; opfordrer til bekæmpelse af hadefuld tale i offentlige medier;

44. opfordrer Bosnien-Hercegovina til fuldt ud at beskytte forsamlings- og foreningsfriheden i hele landet; opfordrer Republika Srpska-enhedens myndigheder til at respektere forfatningsdomstolens afgørelse om ophævelse af den russisk inspirerede lov om "udenlandske agenter" og til at afstå fra at genindføre lignende foranstaltninger eller deltage i angreb på grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder; understreger behovet for en stærkere retshåndhævelse og afkriminalisering af injurier i hele Bosnien-Hercegovina;

45. opfordrer myndighederne i Bosnien-Hercegovina til at styrke den retlige og institutionelle beskyttelse af menneskerettighedsforkæmpere og til at garantere et sikkert og gunstigt miljø for deres arbejde;

46. fordømmer angreb, forskelsbehandling og hadefuld tale mod mindretal og opfordrer til hurtige og effektive retlige skridt; opfordrer Bosnien-Hercegovina til fuldt ud at overholde sin forfatning, opretholde principperne om lighed, ikkeforskelsbehandling og statens multietniske karakter og vedtage en landsdækkende strategi for at sikre en retfærdig og forholdsmæssig repræsentation af alle borgere, herunder mindretal, i den offentlige forvaltning og offentligt ejede institutioner samt deres fulde deltagelse i det offentlige og politiske liv i overensstemmelse med demokratiske standarder og Bosnien-Hercegovinas tilsagn om europæisk integration;

47. opfordrer Bosnien-Hercegovina til at omstøde ændringerne af sin straffelov i marts og juni 2025 med hensyn til henholdsvis afskaffelsen af kønsidentitet som en beskyttet egenskab hos transkønnede personer og udelukkelsen af par af samme køn fra beskyttelse mod vold i hjemmet;

48. opfordrer myndighederne i Bosnien-Hercegovina til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at opnå observatørstatus for arbejdet i Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder med henblik på at styrke tilpasningen til gældende EU-ret om grundlæggende rettigheder, forbedre evidensbaseret politikudformning og dataindsamling og styrke samarbejdet på området for grundlæggende rettigheder;

49. opfordrer til at styrke uafhængigheden, effektiviteten og synligheden af ombudsmanden for menneskerettigheder i Bosnien-Hercegovina, herunder gennem en mere proaktiv tilgang over for alvorlige og systemiske krænkelser af menneskerettighederne og mere effektiv opfølgning på dennes henstillinger;

50. opfordrer til, at der gøres en større indsats med hensyn til ligestilling mellem kønnene og forøgelse af kvinders deltagelse i det offentlige og politiske liv; opfordrer indtrængende Bosnien-Hercegovina til at styrke den institutionelle reaktion på kønsbaseret vold; glæder sig over de lovgivningsmæssige fremskridt i den føderale enhed; udtrykker bekymring over den inkonsekvente og fragmenterede reaktion fra Bosnien-Hercegovinas myndigheder på tilfælde af kønsbaseret vold; opfordrer indtrængende myndighederne til at behandle kønsbaseret vold som et strukturelt problem; understreger vigtigheden af at sikre fri og uhindret adgang til seksuelle og reproduktive sundhedsydelser i hele landet;

51. minder om, at selv om Bosnien-Hercegovina ratificerede Europarådets Istanbulkonvention i november 2013 og retligt forpligtede sig til at forebygge og bekæmpe vold mod kvinder og vold i hjemmet, så har gennemførelsen ikke været konsistent; opfordrer Bosnien-Hercegovina til at styrke den igangværende indsats med fokus på at forbedre beskyttelsen af ofre, forbedre politiuddannelsen, koordinere den institutionelle reaktion og afhjælpe mangler i retsforfølgelsen af gerningsmænd til kønsbaseret vold og vold i hjemmet, navnlig i landdistrikterne;

52. tilskynder til langsigtede løsninger for udviklingen af inklusiv, retfærdig og afpolitiseret uddannelse af høj kvalitet, der fremmer forståelse og forsoning og sikrer retten til uddannelse på modersmålet; opfordrer indtrængende til udvikling af faktabaseret, ikkediskriminerende historieundervisning baseret på historiske fakta og respekt for demokratiske værdier med henblik på at styrke den gensidige forståelse og bekæmpe forskelsbehandling; opfordrer EU til aktivt at støtte denne proces; gentager sin opfordring til, at praksissen med "to skoler under ét tag" bringes til ophør; fremhæver vigtigheden af at beskytte alle borgeres kulturelle og sproglige udtryk i Bosnien-Hercegovina; bemærker, at vedtagelsen af programmer og læseplaner bør respektere landets kulturelle og sproglige mangfoldighed;

53. minder om, at Bosnien-Hercegovina bør påtage sig fuldt ejerskab af migrationsstyringen, effektivt gennemføre loven om grænsekontrol, forbedre koordineringen og ansvarsdelingen på alle myndighedsniveauer, sikre tilstrækkeligt personale til grænsepolitiet og sørge for tilgængelige, effektive og retfærdige asylprocedurer, samtidig med at der sikres fuld overholdelse af menneskerettighederne og internationale beskyttelsesstandarder; noterer sig idriftsættelsen af EU's ind- og udrejsesystem (EES), som styrker overvågningen af de ydre grænser; opfordrer Bosnien-Hercegovinas myndigheder til at sikre fuldt beredskab og tilpasning til de tekniske krav og databeskyttelseskrav, som ind- og udrejsesystemet indebærer; opfordrer Kommissionen til at finde løsninger på de udfordringer, som EU's nye EES-regler udgør for lastbilchauffører fra Bosnien-Hercegovina og andre lande på Vestbalkan;

Gode naboforbindelser og forsoning

54. glæder sig over Bosnien-Hercegovinas aktive rolle i det regionale samarbejde; understreger, at gode naboskabsforbindelser er et centralt element i EU's udvidelsesproces og hvert enkelt lands tiltrædelsesproces;

55. understreger betydningen af forsoning i Bosnien-Hercegovina og opfordrer indtrængende myndighederne til at sikre adgang til sandhed, retfærdighed og oprejsning, herunder landsdækkende retsbeskyttelse og erstatning til civile ofre for krigsforbrydelser, og til på statsligt niveau at vedtage en lov, som sikrer beskyttelse og anerkendelse af torturofre; glæder sig over lokale fredsopbygnings- og erindringsinitiativer; opfordrer til, at der gøres en yderligere indsats for forsvundne personer, herunder ved regionalt samarbejde; opfordrer myndighederne på alle niveauer til aktivt at støtte og afstå fra at hindre ofres bestræbelser på ihukommelse, navnlig i lokalsamfund, som et væsentligt element for forsoning og erindring;

56. anerkender, at forsoning skal være baseret på anerkendelse af og undervisning i historiske fakta, at ære og mindes ofrene, finde alle forsvundne personer, retsforfølge alle gerningsmænd og fremme et miljø med forsoning, tillid og respekt 30 år efter Daytonfredsaftalen; understreger, at politiske aktører og personer i indflydelsesrige stillinger har et særligt ansvar for at bidrage til at skabe et miljø, der er befordrende for forsoning; minder om betydningen af, at alle ansvarlige nationer og personer accepterer deres rolle i de forbrydelser, der er begået under Balkankrigene, for at lægge fortiden bag sig og forsones;

57. gentager sin opfordring til at gennemføre yderligere foranstaltninger og konkrete programmer med henblik på at sikre flygtninges og internt fordrevnes varige tilbagevenden, adgang til sundhedspleje og beskæftigelse, social beskyttelse og uddannelse og til at garantere

fuld respekt for alle deres rettigheder til erstatning for ejendom, der ikke kan leveres tilbage;

58. afviser alle narrativer, der udnytter etniske spændinger, fremmer historisk revisionisme, benægter folkedrab og forherliger krigsforbrydere samt enhver offentlig forherligelse af fascisme, nationalsocialisme og kommunisme, herunder råben af Ustaša-hilsenen "Za dom spremni" ved Marko Perković Thompsons koncert i Široki Brijeg, visningen af Chetnik-symboler ved en samling af Ravna Gora-bevægelsen i Višegrad og erklæringerne fra den afsatte formand for Repræsentanternes Hus i den føderale enhed, Dragan Mioković, der retfærdiggør de forbrydelser, der blev begået af det jugoslaviske kommunistiske regime efter anden verdenskrig, og anfægtelsen af fastslåede kendsgerninger og nationale og internationale domstoles uafhængighed og fremstilling af demokratiske institutioner og forfatningsmæssige kontroller som ulovlige, navnlig af politiske aktører; minder om, at sådanne narrativer direkte undergraver forsoning, demokratisk stabilitet og offentlighedens tillid; opfordrer alle politiske aktører i Bosnien-Hercegovina til at afstå fra at anvende splittende og opildnende retorik og myndighederne til at styrke strategisk kommunikation, støtte uafhængige faktatjek og investere i mediekundskab og undervisning i medborgerkundskab, herunder på lokalt plan, som en del af en tilgang, der omfatter hele samfundet, for demokratisk modstandsdygtighed; opfordrer indtrængende Bosnien-Hercegovina til at tilpasse statens straffelov om benægtelse af folkedrab og forherligelse af krigsforbrydere til gældende EU-ret;

59. udtrykker alvorlig bekymring over politiske begreber og narrativer, som fremmes i regionen, hvor der slås til lyd for grænseoverskridende forening eller koordinering baseret på etnisk identitet, herunder den såkaldte "serbiske verden", der undergraver nabolandenes suverænitet og territoriale integritet og risikerer at destabilisere regionen; understreger, at sådanne narrativer er uforenelige med principperne om gode naboskabsforbindelser og med EU-tiltrædelsesprocessen; opfordrer Serbien og alle lande i regionen til at engagere sig konstruktivt i Bosnien-Hercegovinas stabilitet og territoriale integritet og til aktivt at støtte Bosnien-Hercegovinas tiltrædelsesforløb;

60. opfordrer indtrængende Bosnien-Hercegovina til effektivt at gennemføre den reviderede nationale strategi for krigsforbrydelser og yderligere styrke det regionale retlige samarbejde, herunder om udlevering af mistænkte;

61. minder om betydningen af fuld adgang til den tidligere jugoslaviske efterretningstjenestes (UDBA's) arkiver og den jugoslaviske folkehærs kontraspionagetjenestes (KOS') arkiver, herunder dem, der opbevares i Sarajevo, Banja Luka og navnlig i Beograd; opfordrer myndighederne til formelt at anmode om fuld adgang til og, såfremt

det er passende, overførsel af relevant arkiveret materiale, og opfordrer de serbiske myndigheder til straks at give adgang til dette materiale; understreger, at ethvert afslag eller enhver forsinkelse undergraver ansvarlighed, retfærdighed for ofre og regional forsoning;

62. fremhæver vigtigheden af forebyggende diplomati i Bosnien-Hercegovina; opfordrer EU-Udenrigstjenesten til at styrke sine ansattes kompetenceudvikling for at sikre dem en bedre forståelse af de lokale historiske, kulturelle og religiøse sammenhænge som fremhævet i betænkningen om det forebyggende diplomatis rolle, som Europa-Parlamentet vedtog i januar 2024;

Socioøkonomiske reformer

63. glæder sig over Bosnien-Hercegovinas reformdagsorden og opfordrer indtrængende til, at den gennemføres hurtigt, og at den hurtigt offentliggøres på de officielle sprog i Bosnien-Hercegovina og fremlægges for offentligheden på en tilgængelig og gennemsigtig måde; minder om, at Bosnien-Hercegovina stadig kan drage fordel af tildelingen af 976,6 mio. EUR; understreger, at politisk vilje til at gennemføre reformer er afgørende for at sikre midler og forhindre deres omfordeling; understreger, at overskredne frister og manglende fremgang kan føre til, at Bosnien-Hercegovina sakker bagud i forhold til andre udvidelseslande for så vidt angår økonomisk konvergens og EU-integration, og at borgerne fratages væsentlige socioøkonomiske fordele; beklager, at 10 % af midlerne, svarende til mere end 100 mio. EUR, gik permanent tabt som følge af de politiske myndigheders indledende forsinkelser af forelæggelsen af reformdagsordenen; opfordrer til hurtig ratificering af den finansielle aftale og låneaftalen;

64. understreger, at enhver frigivelse og udbetaling af disse midler skal være strengt betinget af, at der nås klare, målbare og kontrollerbare milepæle med hensyn til retsstatsprincippet, institutionernes demokratiske funktion, grundlæggende frihedsrettigheder og socioøkonomiske reformer; opfordrer til en effektiv inddragelse af Bosnien-Hercegovinas parlamentariske forsamling, lokale og regionale myndigheder, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet i overvågningen af gennemførelsen af reformdagsordenen og i tilsynet med anvendelsen af EU-midler i overensstemmelse med princippet om inklusive partnerskaber;

65. opfordrer indtrængende Bosnien-Hercegovina til at etablere en institutionel ramme for forvaltning af EU-midler, herunder ved at udpege en national koordinator for reform- og vækstfaciliteten, som skal fastsætte støttestrukturerne, der er nødvendige for gennemførelsen af reformdagsordenen, og til at udpege et fælles kontaktpunkt for hver reform med henblik på at sikre harmoniseret og koordineret gennemførelse på tværs af forskellige

myndighedsniveauer samt til at udpege direktøren for direktoratet for europæisk integration som national IPA III-koordinator i overensstemmelse med tidligere praksis; opfordrer til en bedre absorption af IPA III-midlerne i Bosnien-Hercegovina, herunder på lokalt og regionalt plan;

66. mener, at EU-finansiering i højere grad bør støtte demokratiske reformer i landet, og opfordrer i den forbindelse til, at den relevante EU-finansiering omprogrammeres med henblik på at omdirigere flere midler til støtte af teknisk bistand til at absorbere midlerne, til domstolsreformer og til foranstaltninger til bekæmpelse af korruption; opfordrer desuden EU og landene på Vestbalkan til at fastlægge en ramme for et frugtbart samarbejde mellem Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO) og anklagemyndighederne på Vestbalkan for at sikre, at EPPO effektivt kan udøve sine kompetencer;

67. minder om, at EU-finansiering til projekter i Republika Srbska-enheden bør forblive indefrosset, indtil der er rettet op på Republika Srbska-enhedens demokratiske tilbagegang;

68. glæder sig over Kommissionens forslag om at indlede forhandlinger med Vestbalkan om tiltrædelse af EU's "roaming til hjemmetakst"-ordning, som vil give befolkningen på Vestbalkan en af de mest håndgribelige og omgående fordele under deres lands EU-tiltrædelsesproces;

69. bemærker Bosnien-Hercegovinas modstandsdygtige, men aftagende, økonomi; opfordrer til en bæredygtig finanspolitisk tilgang for at tackle vækstbegrænsninger, forbedre konkurrenceevnen og erhvervs- og investeringsmiljøet, sikre rettidig vedtagelse af statsbudgetter, gennemføre foranstaltninger til at tackle færdigheds- og kompetencemismatch, og for at tackle hjerneflugt, den hastigt skiftende demografiske krise, arbejdsløsheds- og arbejdsmarkedsstrategier, og for at støtte innovation, små og mellemstore virksomheder og den grønne og den digitale omstilling og sikre større gennemsigtighed, ansvarlighed og afpolitiseret beslutningstagning;

70. opfordrer myndighederne i Bosnien-Hercegovina til at vedtage konkrete foranstaltninger for håndtering af hjerneflugten, navnlig blandt unge, ved at investere i kvalitetsuddannelse, anstændigt arbejde, social beskyttelse og inkluderende politikker og ved fuld gennemførelse af ungdomsgarantien; understreger den centrale betydning af en ægte social dialog for at fremføre fordelene ved udvidelse til alle befolkningsgrupper;

71. opfordrer indtrængende Bosnien-Hercegovina, navnlig parlamentet i Føderationen og parlamentet i Republika Srpska, til straks at gennemføre de resterende lovgivningsmæssige og institutionelle

trin, der er nødvendige for at tiltræde det fælles eurobetalingsområde (SEPA), med sigte på at give bosniske borgere og virksomheder mulighed for at drage fordel af væsentlige besparelser i transaktionsomkostninger;

72. opfordrer Bosnien-Hercegovina til at reformere offentlige udbud i overensstemmelse med EU-reglerne, styrke tilsyn, kapacitet og koordinering på tværs af stats- og enhedsniveauer og sikre gennemsigtige, konkurrencedygtige og korruptionsresistente procedurer, herunder via stærkere sanktioner, et ægte uafhængigt klageorgan for offentlige udbud, et fuldt funktionelt e-udbudssystem og strengere begrænsninger for direkte aftaler og andre ikkeudbudsrelaterede procedurer;

Energi, miljø og konnektivitet

73. opfordrer Bosnien-Hercegovina til at modernisere sine regler for el- og gasmarkedet i overensstemmelse med EU's tredje energipakke for at sikre gennemsigtighed og til at forbinde nationale energisystemer med regionale net og EU-net for at øge effektiviteten og sikkerheden; opfordrer indtrængende Bosnien-Hercegovina og dets enheder til at udnytte landets lave gasafhængighed til at omstille til et dekarboniseret energisystem og undgå at skabe strandede aktiver ved at investere tungt i stor ny gasinfrastruktur, samtidig med at tilstræbe diversificering af gasforsyningen gennem sammenkobling af energinet med medlemsstater for at mindske afhængigheden af russiske fossile brændstoffer;

74. opfordrer Bosnien-Hercegovina til at vedtage en klimalov og miljøbeskyttelsesstrategier, tilpasse sig EU's miljølovgivning, sikre strategisk og gennemsigtig investeringsplanlægning, herunder meningsfuld offentlig deltagelse, og forbedre beskyttelsen af biodiversiteten og fremskynde den retfærdige grønne omstilling; udtrykker bekymring over situationen for herreløse dyr;

75. opfordrer alle mineselskaber med virke i Bosnien-Hercegovina til fuldt ud at overholde den nationale lovgivning og til at prioritere miljøbeskyttelse og folkesundhed;

76. opfordrer indtrængende Bosnien-Hercegovina til at gennemføre integreret vand- og spildevandsforvaltning, effektiv forebyggelse af oversvømmelser og en landsdækkende strategi til bekæmpelse af luftforurening, herunder ved at efterleve dets bindende forpligtelser til at lukke kulkraftværkerne Tuzla 4- og Kakanj 5 og overholde dets nationale emissionsreduktionsplan under energifællesskabstraktaten;

77. opfordrer Bosnien-Hercegovina til at forbedre transportnettene og det grænseoverskridende samarbejde og til at gøre fremskridt med hensyn til centrale regionale infrastrukturprojekter og gøre fuld brug af de tilgængelige EU-finansieringsinstrumenter; understreger den

strategiske betydning af Bosnien-Hercegovinas aktive deltagelse i større regionale sammenkoblingsprojekter inden for transport, energi og digitale netværk på Vestbalkan; understreger, at sådanne projekter bidrager til at skabe modstandsdygtige forsyningskæder, mindske strategisk afhængighed og yde et afgørende bidrag til landets økonomiske konvergens, regionale integration og modstandsdygtighed samt til dets gradvise integration i det indre marked; opfordrer endvidere Bosnien-Hercegovina til at fremme projekter med sigte på militær mobilitet;

°

° °

78. pålægger sin formand at sende denne beslutning til næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, Rådet, Kommissionen, Bosnien-Hercegovinas præsidentskab, ministerråd og parlamentariske forsamling, regeringerne og parlamenterne i enheden Føderationen i Bosnien-Hercegovina, Republika Srpska-enheden og Brčko-distriktet og Den Høje Repræsentants Kontor.